

Land og Folk, 21. maj 1975

Krigen og dens tragedier

DEN MEGET aktive Landsforeningen til Samvirke mellem Danmark og Sovjetunionen har i den sidste tid ikke blot stået bag en udstilling af sovjetiske bøger og plakater, men også bag nogle filmforevisninger, dels på denne udstilling, dels ved en særforestilling i Alexandra Teatret. Ved denne særforestilling blev der også holdt taler, og pionérungdom fra Sovjetunionen og DDR gav ekstra liv blandt publikum.

Filmen »Kun de gamle« går i krig er en krigsfilm om en sovjetisk flyvergruppe under 2. verdenskrig. Krigsfilmen er for Sovjetunionen, hvad westernfilmen har været for USA. Det er film, hvis handling ligger indenfor meget snævre rammer, ja ofte fornemmer man en gennemgående skabelon. Og det er film, som beskæftiger sig med fortiden i en ganske bestemt hensigt. Denne hensigt er ikke alene at fastholde for såvel unge som ældre, hvad der skete dengang, men også at fastholde nogle moralske og politiske værdier. Som vi ved fra de amerikanske westerns, betyder denne dobbelte hensigt, at der ofte slækkes på den historiske sandhed for at idealisere og forskønne noget, som reelt ikke var særligt godt eller smukt.

De mange krigsfilm, som landsforeningen har forevist, viser, at heller ikke i Sovjetunionen viger man tilbage for at slække på det historiske til fordel for det idealiserende. Der er da heller ikke noget absolut galt heri, store kunstneriske talenter formår at nå frem til andre værdier, som når John Ford instruerede westerns i USA, eller som når Sergej Bondartjuk koncentrerer sig om en lidelsesmand i filmen »En Mands Skæbne«. Men ikke alle har talent eller held. For nylig så vi »Djævelens Fæstning«, en meget blankpudset krigsfilm af Alexandr Fainsimmer, der i den grad forskønnede de sovjetiske soldater, at deres død blev helt symbolsk: ikke en blodplet var at øjne på de dræbte, og nok vil vi gerne være fri for den italienske eller amerikanske voldslederlighed, men dette er da nu en anden grøft at falde i.

»Kun de gamle« går i krig er også sådan en pæn krigsfilm. Ligesom Fainsimmer blander instruktøren Leonid Bykov krigen og dens tragedier op med lidt humor; Bykov udnytter således sig selv i filmens hovedrolle, kommandanten Titarenko, og Bykov er netop kommet frem gennem komiske filmroller. Og de sovjetiske sol-

dater er naturligvis meget ædle såvel i tanke som i færd, kun en enkelt er lidt sær, men Titarenko får ham i tide ind på rette kurs. Den slags er naturligvis en forskønnelse, så det vasker, for alle og enhver ved, at krig er et forbandet beskidt job, hvad enten man er soldat i nazihæren eller i sovjetarmeen. Sovjetarmeen kunne slet ikke have befriet Europa, således som den vittterligt gjorde, hvis dens soldater havde opført sig som de spejderdrengene, »Djævelens Fæstning« og »Kun de gamle« går i krig« præsenterer os for.

Heldigvis har begge film forsonende momenter. I »Kun de gamle« går i krig« findes der således en meget smuk og stilfærdig fortalt kærlighedshistorie mellem Sagdullajev kaldet »Romeo« (Rustam Sagdullajev) og Masja kaldet »Julia« (Jevgenia Simonova). Ikke mindst i »Romeos« kejtede og generte tilnærmelser ligger der en ægte menneskelighed, som savnes andre steder i filmen. Det skal dog også med, at Leonid Bykov fortæller sin historie ret underholdende, men heller ikke mere, og som skuespiller giver han ind imellem sin figur nogle velkomne salte anstrøg og bemærkninger.

Bo Torp Pedersen